

معلمان و برنامه ی درسی

مرضیه روحانی سروستانی^۱

۱- دانشجو معلم کارشناسی رشته آموزش ابتدایی

Rohani.marzieh1380@gmail.com

چکیده:

تعاریف متعددی از برنامه ریزی درسی وجود دارد. دکر واکر یکی از صاحب نظران برنامه درسی برای تبیین اختلاف نظرها، البته در بحث مدل های برنامه ریزی درسی از واژه سکو استفاده می کند. به معنی مجموعه ای از اصول فکری، باورها و اعتقاداتی است که برنامه ریز بر روی آن می ایستد و از آن منظر و چشم انداز به مقوله برنامه درسی نگریسته آن را به طور ویژه ای تعریف می کند و باید و نبایدها را در آن به نحو خاصی به نظم میکشد. با این دیدگاه هر شخص از دید خود و متناسب با اعتقادات خود برنامه ریزی درسی را می نگرد. هرچند که معلم، کلاس درس، و حتی عملکرد معلم خود جزئی از برنامه ریزی درسی محسوب می شود، اما اگر هر کلاس درس را سیستم و محیطی مجزا در نظر بگیریم، هر کلاس بنا به مقتضیات خود، برنامه خاصی می طلبد که این کار جز به دست معلم آن، امکان پذیر نیست. مقاله حاضر با بررسی خلاصه ای از مفاهیم و عناصر برنامه ریزی درسی، دیدگاه جدیدی ارائه میکند که در آن هر معلم به مثابه یک متخصص برنامه ریز برای کلاس خود عمل میکند.

واژگان کلیدی: برنامه درسی، معلم، عنصر برنامه درسی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۱-مقدمه:

تعلیم و تربیت با شناخت و کشف استعدادها، علایق و نیازهای فرد و پرورش آنها و حرکت در راستای رشد همه جانبه، زمینه ی زیست موفق و کارآمد فرد را فراهم می آورد برنامه درسی در معنای گسترده خود، به همه تجارب یادگیری فراگیران چه در داخل و چه در خارج از مدرسه اشاره دارد. برنامه های درسی را می توان به عنوان اساس و خمیرمایه آموزش و پرورش تصور نمود. اگر این مقوله ساز و کار درستی نداشته باشد و برنامه ریزی و هدایتی معقولانه نشود، پیکره آموزش و پرورش اثربخشی خود را از دست خواهد داد. توجه به این نکته ضروری است که با گسترش علم و فناوری و پیشرفت جوامع انسانی و تغییر و تحولات منتهی از آن، مسائل و نیازهای تازه ای به وجود می آید که نیاز به بررسی و پژوهش را ضروری می سازد (رودی و همکاران، ۱۳۹۷).

در تعریف برنامه ریزی درسی به عنوان یک قلمرو مطالعاتی؛ نظریه پردازان، این حوزه را قلمرویی می دانند که مانند هر قلمرو علمی دیگر ابعاد، موضوعات، وسعت مفهومی یا ساختار محتوایی خاصی دارد. در این رابطه بین نظریه پردازان مختلف اتفاق نظر وجود ندارد تا جایی که گولد معتقد است که در معنای قلمرو معرفتی از برنامه درسی درباره چیستی این قلمرو یعنی موضوع آن، دامنه موضوعی و مفهومی یا ساختار محتوایی آن با مشکل مواجه هستیم. صاحب نظران مختلف حوزه هایی چون مبانی برنامه درسی، طراحی برنامه درسی، ساخت برنامه درسی، تدوین، اجرا، مهندسی اصلاح برنامه درسی و.. را به عنوان قلمروهای معرفتی حوزه برنامه ریزی درسی برشمرده اند (فتحی، ۱۳۸۶).

قلمروهای برنامه درسی مربوط به مسائل و سوالاتی هستند که در حوزه مطالعاتی رشته برنامه درسی مورد بحث و تبیین قرار می گیرند. در سالهای اخیر تعداد فراگیرانی که به منظور افزایش و بهبود سهم یادگیری خود به موسسه ها و مراکز آموزشی مختلف رجوع می کنند به صورت چشمگیری در حال افزایش است. تلاش برای بهتر و بیشتر شدن سهم یادگیری به منظور پشت سر گذاشتن آزمون و مراحل مختلف تحصیلی مهم ترین هدف این افراد می باشد (مهرمحمدی، ۱۳۸۷).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

یکی از قلمروهای برنامه ریزی درسی، اجرای برنامه درسی است. اجرای برنامه درسی، مهمترین و دشوارترین مرحله از روند برنامه ریزی درسی است. بدان دلیل که مقصد نهایی هر برنامه درسی (اعم از مدرسه، دانشگاه یا سازمان آموزشی) کلاس درس است که دانش آموزان، معلمان، مدیران و جامعه را درگیر خود می‌کند. (احمدی و محبی، ۱۴۰۰) اجرا در حالی صورت می‌گیرد که یادگیرنده، تجربیات، دانش، مهارت‌ها، ایده‌ها و نگرشهای برنامه ریزی شده یا قصد شده را فرا می‌گیرد تا بتواند به طور مؤثر در یک جامعه آن را به کار گیرد (Nkomo, ۱۹۹۵).

۲- روش تحقیق:

روش تحقیق پژوهش حاضر از نوع مروری تحلیلی می‌باشد که با جستجو در کتاب، مقالات علمی و اینترنت به تدوین آن پرداخته شده است. در این راستا منابع و اسناد کتابخانه‌ای در رابطه با برنامه ریزی درسی و ارتباط آن با معلمی مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته است. در این نوشتار پژوهشگر در پی آن است تا از طریق مبانی نظری و ادبیات موجود، به روشی کاربردی جهت استفاده از اصول برنامه ریزی درسی و استفاده معلمان از این اصول بپردازند.

۳- پیشینه پژوهش:

طبق نتایج پژوهش احمد زاده (۱۳۹۸)، رویکرد فلسفی حاکم بر برنامه ریزی درسی ایران رویکردی رفتار گرایانه است. رویکرد فلسفی برنامه درسی بر همه عناصر آن غالب است. امکان اصلاح آموزشی در چارچوب این رویکرد وجود دارد. واقعیت این است که با یک تغییر در مقیاس ارزشیابی نمیتوان توقع رشد همه جانبه شخصیت کودک را داشت. اما اگر صادق باشیم باید تمام توان و آبروی خود را صرف اصلاح برنامه درسی به صورتی سیستماتیک کنیم. مطالعات فراوانی پیرامون آموزش در مقطع ابتدایی انجام شده که با توجه به اهمیت دوره ابتدایی در رشد و شکوفایی استعداد دانش آموزان توجه هر چه بیشتر به شیوه آموزش و برنامه ریزی در این مقطع را ضروری می‌سازد. با توجه به اهمیت و نقشی که معلمان و مدیران این مقطع تحصیلی به عهده دارند تا دوره‌های تحصیلی آینده شکل بگیرد، از این رو لازم است کارکردهای مهم این دوره از نگاه فعالیت آموزش و پژوهشی شناخته شود و شیوه برنامه ریزی درسی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در آن بررسی شود. مطالعات انجام شده حاکی از آن است که برنامه ریزی درسی بر یادگیری دانش آموزان نقش مثبتی داشته و منجر به بهبود و تسریع امر یادگیری در دانش آموزان مقطع ابتدایی می شود. با برنامه ریزی صحیح درسی و بهره گیری از سیستم آموزشی درسی میتوان علاوه بر بهبود در یادگیری دانش آموزان، شاهد پیشرفت تحصیلی در این مقطع شد که خود منجر به قوی شدن پایه تحصیلی دانش آموزان مقطع ابتدایی شده و شاهد موفقیت و پیشرفت هر چه بیشتر دانش آموزان در مقاطع بالاتر خواهیم بود.

برنامه ریزی درسی یکی از راهبردهای فراشناختی است که شامل تعیین هدف برای یادگیری و مطالعه، پیش بینی زمان لازم برای مطالعه، تعیین سرعت مناسب مطالعه، تحلیل چگونگی برخورد با موضوع یادگیری و انتخاب راهبردهای یادگیری مفید است. پیشرفت تحصیلی به معنای محصول نهایی فرایند یادگیری فعال است که با کمک آموزش و فعالیت های تربیتی انجام می گیرد. (Deryakulu, ۲۰۱۲).

پژوهشی توسط موسی پور (۱۳۷۱)، تحت عنوان بایدها و نبایدها در نظام برنامه ریزی درسی ایران انجام شد. نتایج نشان داد. ویژگی های «نظام مطلوب» برنامه ریزی درسی در ایران ویژگی های ذیل که به ترتیب اهمیت (براساس میزان فراوانی موافقین) به عنوان خصایصی که بایستی در نظام مطلوب موجود باشند مطرح شده اند:

- شرکت معلم در روند تهیه برنامه (۱۰۰ درصد) - پرهیز از تاکید بر حفظیات در ارزشیابی دانش آموزان (درصد) - توجه به نیازهای خاص هر محل در انتخاب برنامه های درسی (۸۲ درصد) - تعیین نوع روش ارزشیابی دانش آموزان از طرف مقام های محلی (۸۲ درصد) - محدود نکردن وظیفه معلم در تدریس کتب درسی (۸۲ درصد) - آزاد بودن مقامات محلی در تعیین شروع سال تحصیلی (۹۴ درصد) - آزاد بودن معلم در انتخاب اهداف جزئی برنامه های درسی (۹۲ درصد) - شرکت اولیا در روند تهیه برنامه های درسی (۹۰ درصد) - انتخاب محتوای برنامه ی درسی از طرف مقام های محلی (۹۰ درصد) - عدم اجبار در استفاده از کتب متحد الشکل تهیه شده در مرکز (۹۰ درصد) - آزادی معلم در انتخاب نوع روش ارزشیابی دانش آموزان (۵۲ درصد) - آزادی معلم در انتخاب روش تدریس خود در هر موقعیت (۵۲ درصد) - توجه به نیازهای عام کشور در انتخاب برنامه های درسی (۵۰ درصد) ، می باشد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

شکست و توفیق هر برنامه درسی در تامین نیازهای آموزشی جامعه در حوزه مطالعاتی مربوطه را میتوان تا حدود زیادی به رویکرد حاکم بر آن نسبت داد. البته در این میان نقش معلم، علائق و باورهای او و همچنین توانمندی علمی و خلاقیت و هنرمندی وی را نباید نادیده گرفت (Tellado et al.T ۲۰۱۲).

اهمیت دوره ابتدایی در جهت رشد و شکوفایی استعداد دانش آموزان تا این اندازه اهمیت دارد که در تعریف نظام نام گرفته است . به دلیل این اهمیت و نقشی که معلمان و مدیران این مقطع تحصیلی در رشد تربیتی و آموزشی دانش آموزان به عهده دارند تا دوره های تحصیلی آینده شکل بگیرد؛ لازم است کارکردهای مهم این دوره از نگاه فعالیت آموزشی و پرورشی شناخته شود تا جایگاه فعالیت مدیران و معلمان مجال بررسی پیدا کند. از جمله کارکردهای مهم مقطع تحصیلی ابتدایی میتوان به رشد ارزش ها در کودکان، رشد اجتماعی و رشد عقلانی آنها در دوره ابتدایی اشاره کرد.(chief, ۲۰۰۵)

طبق پژوهش سجادی و الهیاری (۱۴۰۲)، یک برنامه درسی خوب طراحی شده که خلاقیت را ترویج میکند، میتواند مشارکت، انگیزه و نتایج یادگیری دانش آموزان را افزایش دهد. از سوی دیگر، راهبردها و فعالیت های تدریس خلاق میتواند برنامه درسی را غنی تر کرده و آن را برای دانش آموزان مرتبط تر و معنادارتر کند. معلمان باید برای ایجاد تعادل بین ساختار و انعطاف در برنامه ریزی درسی خود تلاش کنند. آنها باید اهداف و استانداردهای یادگیری روشنی را ارائه دهند و در عین حال فضایی را برای دانش آموزان فراهم کنند تا ایده ها و علایق خود را کشف و بیان کنند.

۴- ادبیات موضوع:

آن چنان که برخی از دانشمندان برجسته جهان برنامه ریزی درسی را تعریف کرده اند؛ "برنامهریزی درسی فرآیند تعیین اهداف، مقاصد، محتوا، روش‌ها و ارزشیابی برنامه‌های آموزشی است" (Dewey, ۲۰۱۴).

برنامه‌ریزی درسی یک جنبه حیاتی از آموزش است که هدف آن برآورده کردن نیازهای آموزشی دانش آموزان و دستیابی به نتایج یادگیری مطلوب است. فرآیند برنامه ریزی درسی با تجزیه و تحلیل نیازها و علایق دانش آموزان آغاز میشود، در ادامه اهداف یادگیری متناسب با آن نیازها شناسایی میشوند و پس از آن راهبردهای آموزشی مناسب برای کمک به دانش آموزان در جهت دستیابی به اهداف یادگیری انتخاب میشوند. راهبردهای آموزشی ممکن است شامل فعالیت‌های عملی، کار گروهی، سخنرانی، بحث و تبادل نظر یا ... باشد و مواد آموزشی شامل کتابهای درسی، کتابهای کار، کتابهای مرجع، مواد سمعی و بصری ویدئوها، منابع آنلاین، لوازم آزمایشگاهی و هنری و ... است. ابزارهای ارزشیابی نیز جزء ضروری برنامه ریزی درسی هستند زیرا این امکان را فراهم می‌سازند تا بتوان پیشرفت دانش آموزان را در جهت دستیابی به اهداف یادگیری ارزیابی کرد. برخی از ابزارهای ارزشیابی را آزمون‌ها، مصاحبه‌ها، مشاهدات کلاسی، تجزیه و تحلیل کیفیت ارائه دانش آموزان و... تشکیل میدهند (سجادی و الهیاری، ۱۴۰۲).

بسیاری از تعاریف برنامه درسی با توجه به تأکید بر هدف یا وسیله از یکدیگر متمایز می‌شوند. برخی از متخصصان برنامه درسی را بعنوان غایات یا نتایج یادگیری مورد انتظار تعریف کرده اند. نتایج یادگیری مورد انتظار بر حسب آرمانها، مقاصد و اهداف بیان میشوند و سایر عناصر برنامه درسی نظیر موضوعات درسی وسیله ای برای رسیدن به نتایج هستند. در عین حال ممکن است برنامه درسی به عنوان وسایلی برای دستیابی به نتایج و یا اهداف تعریف گردد. بنابراین در این دیدگاه برنامه درسی مجموعه ای از وسایل محتوا، تجارب و... برای رسیدن به هدفها است.

با این حال اگر نیک بیندیشیم برنامه درسی متضمن وسیله و هدف میباشد و در آن ضمن تصریح و تعیین هدفها از منابع اطلاعاتی گوناگون وسایلی دستیابی به این هدف‌ها نیز پیش بینی می‌گردد .

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

بر حسب این که تعاریف بر یادگیرنده و جریان یادگیری وی تأکید داشته باشند و یا اینکه به موضوعات و چیزهایی که باید مورد مطالعه قرار گیرند، توجه نمایند از یکدیگر قابل تفکیک هستند. هنگامی که برنامه درسی در ارتباط با عوامل بیرونی مورد توجه قرار گیرد، این امر مستلزم پرداختن به مسائلی نظیر محتوا و مواد آموزشی کتب درسی و... است. در این دیدگاه روش تدریس و نحوه تعامل یادگیرنده و محتوا مورد توجه ویژه می‌باشد. در عین حال برخی از تعاریف ممکن است به جای تأکید بر محیط آموزشی یادگیرنده بر تجارب آموزشی آنان تأکید نمایند. تأکید بر عامل درونی در تعریف برنامه درسی مسئله ای بنام معنی دار بودن را بوجود می آورد. در این دیدگاه برنامه درسی معنایی است که محیط آموزشی برای دانش آموزان به ارمغان می آورد. حقیقت این امر آن است که برنامه درسی و تدوین آن مستلزم توجه به تجارب و نیز سطح توانایی و رشد ذهنی یادگیرندگان از یک سو، و آماده سازی محتوا و مواد آموزشی مناسب و نیز استفاده از روشهای تدریس مناسب با میزان رشد یادگیرندگان است. زیرا در یک برداشت معقول یادگیری محصول تعامل یادگیرنده با محیط است و طراحی یک برنامه مؤثر برای یادگیری مستلزم توجه توأمان به عامل درونی و برونی در یادگیری و انطباق بهینه این دو با یکدیگر می باشد. نکته مهمی که در این ارتباط مهم به نظر می رسد آن است که این اختلاف در برداشتها و طرز تلقی ها عمداً ریشه در باورها پنداشتها و زیرسازهای فکری و بینشی افراد دارد. از آنجا که صاحب نظران مختلف دارای اعتقادات و اصول فکری و زمینه فرهنگی و اجتماعی ویژه مختص به خود هستند، برداشت آنها از مفهوم برنامه درسی نیز متفاوت است (فتحی، ۱۳۹۸).

دگر واکر یکی از صاحب نظران برنامه درسی برای تبیین اختلاف نظرها، البته در بحث مدل‌های برنامه ریزی درسی از واژه سکو استفاده می کند. از لحاظ لغوی سکو، محلی برای ایستادن معنی میدهد ولی در اینجا سکو مجموعه ای از اصول فکری، باورها و اعتقاداتی است که برنامه ریز بر روی آن می ایستد و از آن منظر و چشم انداز به مقوله برنامه درسی نگریسته آن را به طور ویژه ای تعریف می کند و باید و نبایدها را در آن به نحو خاصی به نظم میکشد. بنابراین از آنجا که سکو افراد متفاوت است، تعاریفی را نیز که ارائه میدهند با یکدیگر تفاوت دارد .

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

شرایط اجرای برنامه ریزی درسی:

- ایجاد شبکه های انتقال و توزیع برنامه : تهیه و توزیع به موقع و کافی کتاب های درسی، راهنمای معلم، مواد و تجهیزات لازم، دستورالعمل و آیین نامه های اجرایی.

- آموزش ضمن خدمت معلمان: لازمه ی اجرای هر برنامه درسی جدید بازآموزی معلمان است.

- تربیت معلم برای برنامه ریزی درسی: ارتباط مستمر با مراکز تربیت معلم و دانشگاه ها جهت اعلام نیازهای برنامه ریزی درسی و همچنین کمک به بهبود کیفیت برنامه های این مراکز.

- توجیه مسئولان: مسئولان اداری، مدیران و بازرسان مدارس باید از تصمیم گیری های لازم در خصوص تغییرات برنامه درسی مدارس مطلع شوند. تا در تامین ساختار، منابع، مواد و تجهیزات پیش بینی و حمایت های لازم را از مدارس به عمل آورند.

- شکل و محتوای امتحان ها: امتحان ها باید متناسب با نظام آموزشی باشد و به اصلاح آن کمک کند. (احمد زاده، ۱۳۹۸)

عناصر برنامه درسی با توجه به دسته بندی دکتر کوروش فتحی :

منظور از عناصر برنامه درسی مولفه های مهمی است که در فرآیند یادگیری تاثیر گذارند این عناصر عبارتند از :

۱- هدف بدون این عنصر جریان یادگیری باعث رشد جهت دار یادگیرنده نمی شود . هدف بقدری در برنامه درسی اهمیت دارد که بدون آن در هیچ یک از مراحل برنامه ریزی درسی نمی توان تصمیم گرفت.

۲- محتوا : بدون تردید باید چیزی به یادگیرنده آموخت تا او به هدف خود برسد. اصولا بدون داشتن محتوای مناسب، یادگیری قابل تصور نیست زیرا کارآیی و اثربخشی یهادگیری تا حد زیادی به نوع محتوا بستگی دارد.

۳- روش : محتوی هر چقدر هم مناسب و مهم باشد، بدون آموزش در وجود یادگیرنده به رفتار تبدیل نمی شود از طریق روش، مفاهیم فهمیده، مهارتها ترکیب و ارزش ها درونی می شوند، بر این اساس هر چقدر روش ها مناسب تر باشند یادگیری موثر تر خواهد بود.

۴- ارزشیابی بی اطلاعی برنامه ریز، معلم و یادگیرنده از وضع و نتیجه یادگیری از جمله کاستی ها و آسیب های نظام برنامه ریزی درسی است. در حالی که اطلاع از میزان تحقق یا عدم تحقق هدف های یادگیری، آگاهی از مسائل و مشکلات فرایند یادگیری و همچنین کسب اطلاع از قوت ها و جنبه های مثبت این فرایند از لوازم اصلی یادگیری اند که از طریق ارزشیابی به دست می آیند.

با تعیین راهبردهای یاددهی - یادگیری تصمیم گیری های برنامه ریزان به اجرا نزدیک می شود. هر چند نمی توان به طور دقیق و کامل برای تدریس مطلوب یک برنامه درسی تعیین تکلیف کرد، ولی این مرحله از تصمیم گیری هر چقدر دقیق تر و اصولی تر انجام گیرد، اجرای برنامه ها به شرایط مطلوب نزدیک می شود. در این مرحله معلمان نقش موثر تری باید ایفا کنند چون مجری روش های تدریس در کلاس هستند و بین تصمیم گیری برنامه ریزان و معلمان باید ارتباط معنادار و ثمربخش ایجاد شود. در این باره سه حالت می توان در نظر گرفت:

- ۱- برنامه ریزان اصول و روش های تدریس برنامه را به طور کامل رعایت می کنند و معلمان فقط مجری روش های تدریس هستند.
- ۲- برنامه ریزان درسی در مورد نحوه تدریس دخالت کمتری می کنند و میدان عمل بیشتری برای معلمان فراهم می سازند.
- ۳- معلمان برنامه ریزان درسی هستند و همه مراحل طراحی آموزشی و برنامه ریزی و تدریس را به تنهایی انجام میدهند (Tellado et al, ۲۰۱۲).

۵- بحث و نتیجه گیری:

با توجه به مطالب گفته شده، نقش معلمان در اجرای برنامه ریزی درسی محرز است. هر چند برنامه ریزی درسی امری کلان محسوب شده و کمتر در حیطه اختیارات معلمان است، اما به اعتقاد محقق، هر معلم در کلاس درس خود، نقش یک متخصص برنامه ریز را ایفا میکند.

آنچنان که گفته شد، برنامه ریزی درسی به مثابه سکویی است که هرکس مطابق باور های خود به آن می نگرد و به عبارت دیگر، اعتقادات و زمینه های فکری هر شخص در نحوه ی برنامه ریزی و اجرای آن، موثر است. هر معلم در محیط کلاس خود و حتی در محیط مدرسه، همچون یک برنامه ریز عمل می کند و آشنایی او با عناصر و مفاهیم برنامه ریزی ضرورت دارد. یک معلم باید برای

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

یک سال تحصیلی خود اولین عنصر یعنی هدف را در نظر بگیرد. او می‌خواهد طبق شرایط و نیاز دانش آموزان، آنها را در نهایت به چه مطلوبی برساند؟

هرچند محتوای آموزشی و تربیتی از قبل از طریق کتاب های درسی در اختیار معلمان قرار گرفته است، اما همانطور که گفته شد، این معلم است که باید مطابق شرایط کلاس خود تصمیم بگیرد چرا که محتوای کتاب های درسی، عمومی و برای همه ی دانش آموزان یکسان است، درحالی که شرایط هر استان، منطقه، مدرسه و حتی کلاس های مختلف در یک مدرسه با هم تفاوت دارد. در این میان نقش برنامه درسی پنهان را نباید در نظر گرفت. معلم در اینجا می‌تواند بسیار موثر واقع شود. پس از تعیین هدف و مشخص کردن وضع موجود و مطلوب، معلم باید محتوا و سپس روش مناسب را برای کلاس خود مد نظر داشته باشد. مجددا تاکید می‌شود که هرچند محتوای آموزشی از قبل در اختیار معلمان است، اما با توجه به تفاوت های موجود معلم تصمیم می‌گیرد که کدام محتوا در اولویت است و کدام محتوا که مورد نیاز دانش آموزان است، در کتاب وجود ندارد و معلم باید آن را اضافه کند. در کنار آن، روشی که معلم برای ارائه محتوا در نظر می‌گیرد نیز در حصول به نتیجه مورد نظر موثر است. هرچند که معلم، کلاس درس، و حتی عملکرد معلم خود جزئی از برنامه ریزی درسی محسوب می‌شود، اما اگر هر کلاس درس را سیستم و محیطی مجزا در نظر بگیریم، هر کلاس بنا به مقتضیات خود، برنامه خاصی می‌طلبد که این کار جز به دست معلم آن، امکان پذیر نیست.

معلمان باید بدانند که نقش ارزشیابی در حصول به هدف مورد نظر بسیار موثر است، چرا که با ارزشیابی دقیق و اصولی، رسیدن به هدف سریع تر و بهتر امکان پذیر است. ارزشیابی همچون چراغی، مسیر رسیدن به مقصد را مشخص می‌کند و از بیراهه رفتن جلوگیری می‌نماید.

هدف از این پژوهش، اثبات این نکته بود که هر کلاس درس به صورت مجزا، نیاز به برنامه ریزی اصولی خاص خود دارد، هرچند که متخصصان برنامه ریزی، برنامه ای کلی برای جهت بخشی به نظام تعلیم و تربیت در نظر داشته باشند، اما نباید اصول برنامه ریزی درسی را صرفا مرتبط با سطح کلان در نظر گرفت. به اعتقاد پژوهشگر، رسیدن به اهداف بلند مدت با این دیدگاه، با سهولت و کیفیت بیشتری امکان پذیر است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

منابع:

احمدی، حبیب، محبی، علی. (۱۴۰۰)، نقش خانواده در اجرای برنامه ریزی درسی مدارس، نشریه علمی فرهنگی تربیتی زنان و خانواده.

احمد زاده، صادق. (۱۳۹۸) بررسی مباحث برنامه ریزی درسی در آموزش و پرورش، شماره دوم، میناب: فصلنامه اورمزد.

سجادی، سیدداوود، و الهیاری، رحمت اله. (۱۴۰۲). برنامه ریزی درسی و خلاقیت. کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی.

فتیحی واجارگاه، کورش. کتاب اصول برنامه ریزی درسی، فوژان چاپ ۱۳۹۸

مهر محمدی، محمود. (۱۳۸۷)، مدیریت هم زمان مدارج تمرکز زدایی در نظام برنامه ریزی درسی، مجله: مطالعات برنامه درسی ، شماره ۶

موسوی پور، نعهت اله. (۱۳۷۵)، بایدها و نبایدها در نظام برنامه ریزی درسی ایران؛ مجله: نشر پژوهی ادب فارسی، شماره ۲

Chief, I.(۲۰۰۵). An Evaluation of Curriculum Implementation in Primary School ۲۰۰۵ Department of Education and Science.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

Nkomo, G. M. (۱۹۹۵). Curriculum Implementation, Change & Innovation. Centre for Distance Education, University of Zimbabwe.

Tellado, G.S., (۲۰۱۲). An evaluation case: The implementation and evaluation of a problem solving. training program for adolescents. Evaluation and Program Planing.